

Algemene beschouwingen Heerlen d.d. 4 en 5 november 2020: Bijdrage D66 in de 1^e termijn

“Schouders eronder” (blz 21)

Voorzitter,

Wat de beschouwing van D66 op de begroting voor 2021 betreft; eerst zal ik het over de financiële begroting hebben en daarna over de programmabegroting.

De financiële begroting

Laat ik dus beginnen met de financiële begroting.

Daar waar wij twee jaar geleden als gemeente een financieel dieptepunt bereikten en ons op het randje van de financiële afgrond bevonden met een minimaal weerstandsvermogen van 0,1 en een negatieve algemene reserve van 3,12 miljoen euro, lijken wij daarna weer aan de beterende hand, mede dankzij het ingezette **herstelplan** en financiële discipline; het weerstandsvermogen is immers nu precies terug gerekend naar de minimumeis van 0,8 ultimo 2021, waardoor de noodzakelijke storting in de algemene reserve beperkt kon blijven (besparing van € 4,2 miljoen!).

De algemene reserve gaat naar plus 2,4 miljoen euro ultimo 2021. Daarmee zijn de beide doelen van het herstelplan bereikt. Chapeau !

Dit jaar hebben wij ons voor het eerst bediend van de techniek van **Zero Based Budgetting**, hetgeen met zich mee bracht dat, ook omwille van een groter realiteitsgehalte van de begroting, er nog meer bezuinigd moest worden. En dan was er ook nog een negatieve erfenis uit de jaarrekening van vorig jaar en de Zomernota. De Kaderbrief van september vermeldde zelfs een tekort van € 15,5 miljoen (blz 240-241).

Desondanks heeft men de noodzakelijke bezuinigingen voor volgend jaar weten te beperken tot € 8,2 miljoen (blz 262) om tot een sluitende begroting voor 2021 uit te komen.

Meerjarig, uitgezonderd 2022, verwacht men zelfs weer overschotten, weliswaar klein, maar toch. Te meer, omdat het realiteitsgehalte verbeterd is, naar men zegt, hetgeen tot ongeveer €8 miljoen aan extra bezuinigingen leidde (blz 239).

Maar goed, voor wat dat waard is, want de onzekerheid t.a.v. de toekomst is groter dan ooit. We hadden al te maken met de geplande herijking van het Gemeentefonds en de trap-op-trap-af- systematiek, waardoor de uitkomst van de circulaires iedere keer weer onzeker blijft en daar is nu nog de **Corona-pandemie** bij gekomen (blz 152). Wat die herijking ons brengen of kosten gaat is nu nog niet duidelijk en dat geldt uiteraard ook voor het Coronavirus. Niemand weet hoe lang dit gaat duren en wat dit uiteindelijk gaat kosten.

Hulde in ieder geval voor de duidelijke manier van boekhouden m.b.t. de financiële gevolgen van deze pandemie voor onze gemeentefinanciën.

Naar stand van zaken op 1 oktober jl heeft het virus geleid tot € 11,5 miljoen extra uitgaven voor Heerlen, waarvan €4,5 miljoen de exploitatie raakt. Aangezien daar gelukkig echter € 6,1 miljoen aan Rijksontvangsten tegenover staan, betekent dat vooralsnog zelfs een voordelig saldo van € 1,6 miljoen. Maar nogmaals, wij zitten midden in de tweede golf, het derde steunpakket is al bekend gemaakt en het einde lijkt nog lang niet in zicht. Dus het streven naar een hoger realiteitsgehalte van onze begroting lijkt nu nogal opportunistisch; zwemmen in een mui tegen de stroom in!

Ook blijft Heerlen gelukkig weer in de **financiële stresstest** overeind (blz 253 ev). Wel daalt het eigen vermogen, waardoor de schuldratio verder toeneemt van 91 naar 92% (blz 254) en de solvabiliteit verder omlaag gaat. Maar daar staat weer tegenover een nieuwe post onvoorzien, voor een bedrag van €1,5 miljoen, structureel (blz 133).

Daar is D66 blij mee, maar laat weer zien dat het **weerstandsvermogen** als enige indicator, wat betreft ons vermogen om te voorzien in tegenvallers, te kort schiet.

Want de post onvoorzien maakt daar geen onderdeel van uit. Net zoals de omvang van de uitgaven (€ 405 miljoen voor 2021). Daarom heb ik vorig jaar de motie ingediend om een extra kengetal dienaangaande op te nemen.

Dit nieuwe “**kengetal weerstandscapaciteit**”, waarin de post onvoorzien wel opgenomen is, is gelukkig nu voor de eerste keer opgenomen (blz 147). De voorlopig vastgestelde norm van 2%, is nog niet gehaald, maar de hoogte van dit streefpercentage moet nog in de toekomst geëvalueerd worden en dit mocht trouwens nu ook nog niet verwacht worden, gezien onze nog steeds weinig rooskleurige financiële situatie. Maar dit kengetal is in mijn ogen in ieder geval een betere indicator dan de voorgeschreven ratio weerstandsvermogen (blz 145), die nu dus precies 0,8 bedraagt.

Jammer is wel weer de stijging van de woonlasten van ongeveer 3,9% t.o.v. vorig jaar (blz 42 en 155), terwijl de inflatie slechts 1,8 % is. Maar voor datzelfde percentage liggen deze in Heerlen met € 785,52 toch nog onder het landelijk gemiddelde van € 800,31 (voor een gezin, op jaarbasis). Maar gegeven de relatief zwakke inkomensstructuur in Heerlen is en blijft dit een aandachtspunt.

Overigens, het ontvangen bedrag aan OZB (blz 135-136) heb ik dit jaar ook nagerekend, mijnheer Hazen, en het klopt dit jaar i.t.t. vorig jaar wel, toen u een dure fout constateerde (€583.000 te veel aan ontvangsten opgevoerd). Het staat er wel enigszins onduidelijk, maar blijkt wel te kloppen. Niet alleen de inflatiecorrectie, maar ook de bijdrage aan het ondernemersfonds (€ 333.000) dient immers opgeteld te worden bij de opbrengst uit 2020 (€25.165.990) om op € 25.952.000 uit te komen, zoals vermeld in het overzicht op blz 135.

Laat ik mijn beschouwing op het financiële deel van de begroting afsluiten met enkele opmerkingen t.a.v. de inhoud, structuur en lay out.

Nieuw in de begroting en welkom is de **Klimaatbegroting** (blz 229-230). Maar deze was dan ook het directe gevolg van een motie van ons vorig jaar en stond als zodanig ook in het coalitie-akkoord. Jammer is wel dat het totaal bedrag ontbreekt en verder de toelichting, aan de hand van de 3 x W-vragen, waardoor de diverse overzichten moeilijk te interpreteren zijn voor buitenstaanders en tevens het feit dat deze in de

inhoudsopgave niet als aparte paragraaf te vinden is. Dit laatste geldt ook voor het nuttige overzicht van financiële kengetallen (blz 154). Dit ontbreekt ook in de inhoudsopgave als aparte paragraaf en is daardoor moeilijk te vinden.

En daarmee ben ik in feite al gekomen bij de programmabegroting 2020.

De Programmabegroting

Ondanks de genoemde noodzakelijke bezuinigingen van € 8,2 miljoen volgend jaar, zijn onze ambities gelukkig grotendeels overeind kunnen blijven en bevat de begroting toch weer een bedrag van €75,4 miljoen voor **nieuwe investeringen** (blz 250).

Met name is D66 blij met de investeringen in onderwijshuisvesting, zoals de renovatie van het St Janscollege en het nieuwe kindcentrum Tarcisius in het gebouw van de oude HTS. Maar ook de uitbreiding van de Nieuwe Nor, de renovatie van Otterveurd en het Thermenmuseum, het onderbrengen van het archief in de Christus Koningkerk, investeringen in buitensportaccommodaties en de aanplant van extra bomen juichen wij toe. Ook andere plannen, zoals het realiseren van een volwaardig mijnmuseum en planvorming rondom de voorzieningestructuur van Heerlerbaan, blijven gelukkig overeind.

Daarnaast is er, ondanks het feit dat het FES niet met eigen middelen aangevuld wordt (blz 57), gelukkig wel nog geld om het Ondernemersfonds verder aan te vullen tot het beoogde bedrag van € 1 miljoen (blz 136). Zeker in deze bizarre Coronatijd is er in de ogen van D66 alle reden om het ingezette economisch beleid, via acquisitie, aanjagen en activeren, te blijven continueren en onze ondernemers daarmee te steunen. Dat is het College dus gelukkig blijkbaar met ons eens (blz 23). Wellicht dat dan ook de ondernemerstevredenheid naar een hoger cijfer gaat in de toekomst dan de magere 6,4 die we nu van hen krijgen (blz 57).

De bezuinigingen zijn gelukkig, althans in onze ogen, redelijk evenwichtig verdeeld over de diverse programma's en kernthema's. Beleidsterreinen daarentegen, die met name op de meest kwetsbaren mikken, zoals jeugdzorg en ouderen- en gehandicaptenbeleid, zijn gelukkig buiten schot gebleven.

Ook is D66 blij met het verhogen van onderhoudsniveau van de openbare ruimte naar niveau B en zelfs niveau A, en met het verhoogde onderhoudsbudget met € 400.000 jaarlijks, waardoor achterstallig onderhoud tot het verleden gaat horen en duurzaamheid en energiebesparing verder gestimuleerd worden.

Omdat er nu geen geld is voor nieuw beleid zal D66 dit jaar geen moties en amendementen indienen die nieuwe uitgaven betekenen. Wensen genoeg immers. Maar ook wij tellen onze zegeningen.

Ik wil nu afronden met enkele vragen aan het College.

Vorig jaar hebben wij enkele moties ingediend, waarvan de meeste inmiddels gerealiseerd zijn. Zo zijn het gevraagde financiële kengetal en de klimaatbegroting, zoals reeds door mij vermeld, nu gelukkig in de begroting opgenomen. Maar hoe zit het nu met het middels een aangenomen motie gevraagde marketingcommunicatiebeleid t.b.v. stadspromotie?

Ook heb ik niets kunnen lezen over het implementeren van software t.b.v. tracking & tracing van externe post. Ook deze motie is vorig jaar aangenomen door de Raad. Wat is hier de stand van zaken?

Wat ook opvalt is het feit dat in de begroting niets te lezen valt over de uitbreidingsplannen van BS Windekind. Eerder dit jaar een hoofdpijndossier n.a.v. vragen door de Raad m.b.t de procedure en het aantal lokalen. Dit zou toch in de begroting terug te vinden moeten zijn. Maar niets van dien aard in het overzicht van investeringen (blz 67). Kan het College daar uitsluitel over geven?

Dank u, voorzitter. Tot zover onze bijdrage in de eerste termijn.

Jan Bertholet

namens D66 Heerlen